

**Головне управління Держпраці у Луганській області інформує:
вимоги до забезпечення безпечного виконання робіт підвищеної
небезпеки на підприємствах водопровідно-каналізаційного
господарства**

При виконанні робіт на мережах водопостачання і каналізації повинні враховуватися можливі специфічні небезпечні та шкідливі фактори, до числа яких відносяться:

- а) загазованість колодязів, камер, колекторів і небезпека вибуху, опіків і отруєння персоналу;
- б) небезпека падіння при відкриванні або закриванні кришки люків колодязів і при спуску в колодязі;
- в) можливість падіння різних предметів у відкриті люки на працюючим у колодязях;
- г) небезпека впливу потоку води на працюючих у колодязях і камерах, особливо в колодязях на водовідводящих мережах і колекторах великих діаметрів;
- д) небезпека обвалення ґрунту при виконанні грабарств ;
- е) небезпека наїзду автотранспорту при роботах на вулиці;
- ж) санітарна небезпека при зіткненні зі стічною рідиною;
- з) вогкість у колодязях і котлованах, ін.

Роботи, пов'язані зі спуском персоналу в колодязі, камери, колектори, резервуари й інші підземні комунікації і пристрої, відносяться до розряду небезпечних і на їх виконання бригадам видається наряд-допуск із зазначенням небезпек і мір захисту.

Бригади повинні забезпечуватися справними інструментом і інвентарем, захисними засобами і пристосуваннями, а також аптечкою першої долікарської допомоги.

Кожен робітник бригади зобов'язаний пройти спеціальне навчання і перевірку знань з правил безпечного виконання газонебезпечних робіт, а також повинний бути навчений правилам поведіння з захисними засобами, зокрема з кисневим ізолюючим протигазом, шланговим протигазом, лампою ЛБВК, газоаналізатором.

Роботи на мережах водопостачання і каналізації повинні виконувати експлуатаційні і ремонтно-аварійні бригади, що складаються не менш чим із трьох чоловік.

Призначати бригаду на роботу в колодязях і камерах, люки яких розташовані між залізничними або трамвайними шляхами, дозволяється лише за умови попереднього узгодження робіт з організаціями, що відають експлуатацією шляхів; у виняткових (аварійних) випадках ремонтні роботи можуть проводитися з відома диспетчера відповідних організацій.

Місця провадження робіт в умовах вуличного руху варто огорожувати відповідно до вимог Інструкції з огороження місць провадження робіт в умовах вуличного руху.

У темний час доби по краях огорожень у верхній їх частині повинні бути вивішені габаритні червоні ліхтарі (потужність джерела світла габаритного ліхтаря не менш 3 Вт).

Для огороження місць провадження робіт необхідно застосовувати:

а) штакетний бар'єр висотою 1,1 м, пофарбований у білий і червоний кольори рівнобіжними горизонтальними смугами шириною по 0,13 м;

б) суцільні щити висотою 1,2-1,3 м, з червоної облямівкою шириною 10-12 см по контурі щита, зі знаком, що позначає виробництво ремонтних робіт, найменуванням організації, що веде роботи, і вказівкою номера її телефону;

в) дорожні спеціальні переносні знаки, установлені відповідно до Правил дорожнього руху.

Усі роботи на вуличних мережах робітники повинні виконувати в сигнальних жилетах.

При технічному (глибокому) огляді і роботах, зв'язаних зі спуском робітника в колодязь, бригада повинна складатися не менш, чим із трьох чоловік: один працює в колодязі, другий на поверхні, третій спеціально спостерігає за роботою в колодязі й у разі потреби допомагає працюючому у колодязі.

Забороняється відволікати на інші роботи робітника, що спостерігає, доти, поки працюючий у колодязі не вийде на поверхню.

При роботах у камерах бригада повинна складатися не менш, чим з чотирьох чоловік.

У бригади, що виконує роботи в колодязях, камерах і прохідних каналах, повинні бути наступні запобіжні і захисні пристосування:

- індивідуальні запобіжні пояси на кожного члена бригади (при роботі в каналах три-п'ять поясів) з лямками і мотузками; довжина мотузки повинна бути не менш чим на 2 м більше глибини колодязя;

- мотузка з карабіном;

- сигнальний жилет, захисна каска;

- ізолюючий протигаз (при роботі в каналах - два протигази) зі шлангом довжиною на 2 м більше глибини колодязя, але загальною довжиною не більш 12 м. **Категорично забороняється замінити ізолюючий протигаз фільтруючим;**

- дві лампи ЛБВК;

- акумуляторний ліхтар (при роботі в каналах два-три ліхтаря) напругою не вище 12 В. **Забороняється замінити акумуляторний ліхтар джерелом світла з відкритим вогнем;**

- ручний або механічний вентилятор;

- огорожувальні переносні знаки встановленого зразка;

- гаки і ломи для відкривання кришок колодязів;
- тичина або складна лінійка для перевірки міцності скоб.

Перед спуском у колодязь або камеру необхідно переконатися у відсутності їхньої загазованості, для чого використовують лампу ЛБВК відповідно до інструкцій заводу-виготовлювача, газоаналізatori.

Робота усередині колодязів, колекторів, у тунелях і траншеях і ін. аналогічних пристроях і спорудженнях без використання ізолюючих протигазів забороняється.

При виявленні газу в колодязі або камері потрібно видалити його. Після видалення газу працювати в колодязі дозволяється з постійним нагнітанням повітря вентилятором. При цьому для контролю лампа ЛБВК повинна знаходитися в колодязі. Для видалення газу варто застосовувати:

природне провітрювання шляхом відкривання, кришки робочого колодязя і двох сусідніх (вище- і нижележащих) оглядових колодязів на самопливному трубопроводі водовідведення або тільки кришки робочого колодязя на мережах водопостачання;

нагнітання повітря ручним вентилятором або повітрорудками, установленими на спецмашинах;

заповнення водою з пожежного гідранта, що знаходиться у водопровідному колодязі, з наступною відкачкою.

Категорично забороняється видаляти газ випалюванням або подачею кисню з балона.

Роботу в колодязях, підземних комунікаціях, резервуарах і інших ємнісних спорудженнях повинна виконувати бригада не менш чим із трьох чоловік. Робітники повинні бути забезпечені використовувати запобіжні пояса з лямками і мотузками. Довжина мотузки повинна бути на 2 м більше глибини резервуара або колодязя. Два рази в рік пояса і мотузки випробують на навантаження 200 кгс.

Місця виробництва ремонтних робіт повинні висвітлюватися переносними електричними лампами, напругою не вище 12 В. Дозволяється використовувати підвісну зовнішню освітлювальну апаратуру за умови підвіски її на висоті не менш 2,5 м від статі і виконання проводки відповідно до діючих електротехнічних правил. **Працювати в неосвітлених місцях забороняється.**

Курити і користуватися відкритим вогнем у цих місцях забороняється.

Робітник при спуску в колодязь і при виході з неї не повинний тримати в руках які-небудь предмети. Усі необхідні для роботи і матеріали повинні подаватися в ємність способом, що виключає їхнє падіння і травмування працюючих.

Виконавці газонебезпечних робіт зобов'язані:

- пройти інструктаж з безпечного проведення робіт і розписатися в наряді-допуску;

- ознайомитися з умовами, характером і обсягом робіт на місці їхнього виконання;

- виконувати тільки ту роботу, що зазначена в наряді-допуску;

- приступати до виконання робіт тільки за вказівкою відповідального за проведення цієї роботи;

- застосовувати засобу захисту і дотримувати міри безпеки, передбачені нарядом-допуском;

- знати ознаки отруєння шкідливими речовинами, місця розташування засобів зв'язку і сигналізації, порядок евакуації потерпілим з небезпечної зони;

- уміти надавати першу допомогу потерпілим, користуватися засобами індивідуального захисту, рятувальним спорядженням і інструментом;

- стежити за станом товаришів по роботі, надавати їм необхідну допомогу. При погіршенні власного самопочуття або виявленні ознак нездужання в товаришів роботу припинити і негайно сповістити про це відповідальному за проведення робіт;

- припиняти роботи при виникненні небезпечної ситуації.

Якщо в діях працюючого всередині колодязя мають місце відхилення від звичайного поведження (ознаки нездужання, спроба зняти маску протигаза), а також при виникненні інших обставин, що загрожують його безпеки, роботу треба негайно припинити, а робітника евакуювати.

Після закінчення робіт відповідальний за їх проведення перед закриттям люків повинний особисто переконатися, що в колодязі не залишилися люди, прибраний інструмент, матеріали і не залишилося сторонніх предметів і зробити про це запис у наряді-допуску.